

Dannelse og børneperspektiver

Fagligt blik

I vores forståelse og omsætning af begrebet dannelse har vi vægtet betydningen af, at dannelse kobles tæt til begrebet børneperspektiver.

Dannelse er en erfarings- og læreproces, der ikke er bundet op på at skulle lære noget bestemt. Dannelse handler om, at værdier og viden forankres i barnets personlighed. Viden og værdier som barnet automatisk bruger, når det skal begå sig i verden. Vi skal støtte børns dannelse, ved at støtte børnene i at forholde sig prøvende og nysgerrigt til verden omkring sig, og ved at sikre os at børn får erfaringer med at være en del af et velfungerende og mangfoldigt fællesskab.

Vi er inspireret af Hammershøjs dannelsesforståelse: Hammershøj fremhæver, at når dannelse knyttes tæt til børneperspektivet, så handler dannelse om, at barnet gør sig egne erfaringer. Dannelse sigter mod – at holde læringsprocessen åben – at gøre en person åben overfor verden, og herved får børn mulighed for at gøre sig egne erfaringer og egne vurderinger. Denne proces kalder Hammershøj for ”Barnets dannelsesrejse”.

Vi skal invitere børnene til at være aktivt deltagende, så de selv er med til at skabe sin læring og deltagelse i demokratiske sammenhænge.

Vi ved, at alle børneperspektiverne er vigtige, de forskellige perspektiver indeholder forskellige typer af viden, og kan bidrage på forskellig vis, og give bedre grundlag for refleksion.

Vi arbejder med tre blik på perspektiver:

Et udefra-perspektiv, som er et fagligt funderet perspektiv, men som også er rundet af den voksnes personlige værdier og opfattelser af det gode børneliv.

Et tilstræbt indefra-perspektiv, hvor man forsøger at ”gætte, og se verden med barnets øjne.

Et reelt indefra-perspektiv, hvor børn helt reelt spørges og inddrages. Vi har særlig fokus på at vægte dette perspektiv, da det, at inddrage børns eget perspektiv, er grundstenen i relations arbejdet (Lene Iversholt 2019).

Tegn til refleksion og justering af praksis i forhold til dannelse.

- Vi ser medarbejdere, der tør være eksperimenterende og nytænkende ift. overvejelser om rammesætning, justering af hverdagsrytme og rutiner, organiseringer, osv. F.eks. at medarbejderne ser og tør følge børnenes spor.
- Vi ser medarbejdere, der ser og skaber rum til at børn er eksperimenterende - at både børn og voksne bidrager med nye ideer.
- Vi ser medarbejdere, der forholder sig til de forskellige børneperspektiver, i deres pædagogiske praksis og eksempelvis bruger børneinterview i den forbindelse.
- Vi ser medarbejdere, der blandt andet via SMTTE model arbejder systematisk med, at børnene er deltagende og bliver inddraget, og at deres bidrag anerkendes.

Praksisfortællinger:

Dagpleje:

Vi er ude og gå en tur med klapvognen og B giver slip fra sit tag. Jeg fortæller ham at han skal holde ved, når vi går ved vejen. B siger ”nej” og begynder at pege op på træet. Jeg kigger op og ser der er en fugl og siger ”sikke en fin fugl”. Vi taler om at fuglen siger pip pip og kan flyve. Vi står lidt og kigger indtil fuglen er fløjet væk. Jeg spørger, om vi skal gå videre og B siger ”ja”. Jeg siger, at hvis vi skal gå, skal han holde ved klapvognen. Han kigger smilende på mig og siger ”ja”. Han tager ved klapvognen og vi går videre.

Vuggestue:

Sidst på eftermiddagen går vi ud i fællesrummet med de sidste børn. Jeg plejer at blive på stuen så længe som muligt, da jeg tænker, at det er rarest for børnene at forblive i roen på stuen så længe som muligt og have mulighed for at være

fordybet med et eller andet, fremfor at gå i fællesrummet, hvor der, hvis man kommer lidt tidligt derud, kan være meget larm og uro.

H. på 2 år ytrer ønske om at komme derud. Jeg siger at vi lige leger inde på stuen lidt længere, men hun skal nok komme derud senere.

H. viser, at hun er parat til at være i større fællesskaber, ved at bede om at komme i fællesrummet til de andre, hun er aktivt deltagende i forhold til egen læring.

Dette begrænsede jeg hende i, ved at sige nej til hende.

Mit perspektiv var, at børn har brug for ro til fordybelse, og at det kan være svært for små børn at rumme larm og uro.

Jeg skulle havde fulgt H's. spor, og anerkendt at hun selv havde taget initiativ til at ville i fællesrummet, og dermed have haft øje på barnets perspektiv og ikke mit eget.

Hun kunne godt selv have kommet derud, jeg kunne være gået derud med dem alle eller jeg kunne have ladet døren stå åben, så alle havde frit valg.

Børnehave:

Vi har de sidste 2 måneder haft en høne boende i børnehaven. Den flyttede ind med æg under sig og rugede dem ud, sådan at børnene kunne følge processen. Mange børn har været interesseret i det og har fulgt det nøje.

Specielt en pige har udvist stor interesse. Hun har været henne hos den flere gange dagligt. Som det første siger hun godmorgen til hønen og den får også med sikkerhed et farvel inden hun går hjem. Hun forsøger at kæle med den så godt hun kan gennem maskerne i nettet. Men indimellem er hun lidt hård ved hønen. Hun har blandt andet prikket til den med pinde, ligesom hun en enkelt gang har klippet den i fjerene.

Hun er uden tvivl meget nysgerrig og meget interesseret i hønen. Vi har været nødt til af nogle gange, at fortælle hende hvordan man skal behandle den for at den har det godt.

I den proces spørger jeg hende en dag om hun vil med ind i buret efter det æg som ligger der inde. Ligesom vi også kan give dem noget foder.

Jeg ser at pigen har en enorm interesse og derfor tænker jeg, at hun gerne vil endnu tættere på hønen, som hun jo kommer hvis hun kommer med ind i buret og hjælper. Og rigtig nok bliver hun glad for at komme med ind efter æg og fode. Hun lyser op og vi skaber øjenkontakt omkring det (hvilket hun normalt har svært ved).

Da vi er der inde forsøger hun at nå ægget, men jeg må hjælpe. Hun få det efterfølgende og passer fint på det. Da vi skal fodre vil hun gerne prøve. Hun hælder op og det går rigtig godt.